

ด่วนที่สุด

สำเนา

ที่ นร ๐๕๐๕/ ๗๗๙๗, ๗๗๙๘

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๐ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง การนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม “สงขลา และชุมชนที่เกี่ยวข้องเนื่องริมทะเลสาบสงขลา”
เข้าสู่บัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของศูนย์มรดกโลก

เรียน รอง นรม. (พล.ต.อ. พัชรวาทฯ) ประธาน กอม., เลขา-สคก.

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ด่วนที่สุด ที่ ทส ๑๐๐๓.๕/๘๗๑ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๗
๒. สำเนาหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ด่วนที่สุด ที่ กต ๑๐๐๔/๗๗๑
ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๗
๓. สำเนาหนังสือกระทรวงคมนาคม ด่วนที่สุด ที่ คค (ปคร) ๐๒๐๑/๑๐๘
ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๗
๔. สำเนาหนังสือกระทรวงวัฒนธรรม ด่วนที่สุด ที่ วธ ๐๔๐๑/๑๕๑๘ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๗
๕. สำเนาหนังสือสำนักงบประมาณ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๗๐๗/๔๓๕ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๗
๖. สำเนาหนังสือสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๑๐๗/๒๒๔๖ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๗

ด้วยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เสนอเรื่อง การนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม “สงขลา และชุมชนที่เกี่ยวข้องเนื่องริมทะเลสาบสงขลา” เข้าสู่บัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของศูนย์มรดกโลก ไปเพื่อดำเนินการ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เสนอความเห็นไปเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๗ ลงมติเห็นชอบตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ และให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับความเห็นของสำนักงบประมาณไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย

จึงเรียนยืนยันมา/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ธวัชชัย จันทร์ไพศาลสิน

(นายธวัชชัย จันทร์ไพศาลสิน)

ที่ปรึกษาประจำสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๖๔๑ (พริมา), ๑๕๒๒ (เฉลิมขวัญ)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖ www.soc.go.th

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@soc.go.th

กวก.110.....
วันที่16.1.67.....
เวลา15.10.....

สลด. (eMail)
ส่ง : กวก.
รับที่ : ร3880/๕7
1 เม.ย. 2567 เวลา 15.00 น.

ด่วนที่สุด

ที่ ทส ๑๐๐๓.๕/ ๘๗ ๑

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน
แขวงพญาไท เขตพญาไท
กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

๒๙ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง การนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม “สงขลา และชุมชนที่เกี่ยวข้องเนื่องริมทะเลสาบสงขลา”
เข้าสู่บัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของศูนย์มรดกโลก

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. (ร่าง) เอกสารนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม “สงขลา และชุมชนที่เกี่ยวข้องเนื่อง
ริมทะเลสาบสงขลา” เข้าสู่บัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของศูนย์มรดกโลก
พร้อมคำแปล
๒. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา ด่วนมาก ที่ นร ๐๙๐๗/๖๓
ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๗
๓. รายงานการประชุมคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก
ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๗
๔. สำเนาหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ด่วนมาก ที่ กต ๑๐๐๔/๔๑๘
ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๗

ด้วย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอเรื่อง การนำเสนอแหล่งมรดก
ทางวัฒนธรรม “สงขลา และชุมชนที่เกี่ยวข้องเนื่องริมทะเลสาบสงขลา” เข้าสู่บัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative
List) ของศูนย์มรดกโลก มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีได้
ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม “สงขลา และชุมชนที่เกี่ยวข้องเนื่องริมทะเลสาบ
สงขลา” เข้าสู่บัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของศูนย์มรดกโลก เป็นการดำเนินงานตามพันธกรณี
อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ และตามแนวทางการอนุวัติตาม
อนุสัญญาฯ (Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention)
ซึ่งก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายระหว่างประเทศ จึงจำเป็นต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา
ให้ความเห็นชอบก่อนดำเนินการ จึงเข้าข่ายเป็นเรื่องที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรี ตามพระราชกฤษฎีกา
ว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗)

๒. ความเร่งด่วน...

๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง

หากสามารถดำเนินการจัดส่งเอกสารนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม “สงขลา และชุมชนที่เกี่ยวข้องริมทะเลสาบสงขลา” เข้าสู่บัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของศูนย์มรดกโลก ให้ศูนย์มรดกโลก ภายในวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๗ จะได้รับการนำเสนอต่อคณะกรรมการมรดกโลก เพื่อให้การรับรอง ในการประชุมสมัยสามัญ ครั้งที่ ๔๖ ที่จะมีการขึ้นในระหว่างวันที่ ๒๑ - ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ณ กรุงนิวเดลี สาธารณรัฐอินเดีย และจะสามารถจัดส่งเอกสารการนำเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลก ได้ตามกรอบเวลาดังแต่ปี ๒๕๖๘ เป็นต้นไป ดังนั้น จึงจำเป็นต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ภายในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๗

๓. สารสำคัญ

๓.๑ เอกสารแนวทางการอนุรักษ์ตามอนุสัญญาฯ ย่อหน้าที่ ๖๕ ระบุว่า รัฐภาคีสมาชิกจะต้องจัดส่งเอกสารการนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมหรือทางธรรมชาติต่อศูนย์มรดกโลก ในฐานะสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการมรดกโลกเพื่อบรรจุในบัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของศูนย์มรดกโลก อย่างน้อย ๑ ปี ก่อนการนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมหรือทางธรรมชาติเพื่อขอรับการพิจารณาขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก โดยการจัดส่งเอกสารการนำเสนอแหล่งฯ เพื่อขอรับการบรรจุไว้ในบัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของศูนย์มรดกโลก จะต้องจัดส่งให้ศูนย์มรดกโลก กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส ภายในวันที่ ๑๕ เมษายน ของทุกปี เพื่อเข้าว่รอบการพิจารณาของคณะกรรมการมรดกโลก ในการประชุมสมัยสามัญเพื่อให้การรับรองบรรจุไว้ในบัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของศูนย์มรดกโลก

๓.๒ สารสำคัญของเอกสารนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม “สงขลา และชุมชนที่เกี่ยวข้องริมทะเลสาบสงขลา” เข้าสู่บัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของศูนย์มรดกโลก สรุปได้ดังนี้

๓.๒.๑ การจัดเตรียมเอกสารนำเสนอ ดำเนินการโดย มูลนิธิสงขลาสู่มรดกโลก

๓.๒.๒ การนำเสนอเป็นแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมแบบต่อเนื่อง ประกอบด้วย แหล่งมรดกทางวัฒนธรรม จำนวน ๔ พื้นที่ ในพื้นที่ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภอระโนด อำเภอสทิงพระ อำเภอสิงหนคร และอำเภอเมือง ประกอบเข้าด้วยกัน ได้แก่

- (๑) เมืองโบราณพัังยาง เมืองโบราณพะโคะ และเมืองโบราณสทิงพระ
- (๒) เมืองโบราณสทิงพระ
- (๓) เมืองป้อมค่ายชิงกอร่า ณ เขาแดง และแหลมสน
- (๔) เมืองเก่าสงขลา บ่อหยาง

๓.๒.๓ เกณฑ์คุณค่าความโดดเด่นอันเป็นสากล (Outstanding Universal Value: OUV) ที่นำเสนอ จำนวน ๓ เกณฑ์ ได้แก่

- เกณฑ์ข้อที่ ๒ แสดงถึงความสำคัญของการแลกเปลี่ยนคุณค่าของมนุษย์ ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือในพื้นที่วัฒนธรรมใด ๆ ของโลกผ่านการพัฒนาด้านสถาปัตยกรรมหรือทางเทคโนโลยี อนุสรณ์ศิลป์ การวางแผนบ้านเมือง หรือการออกแบบภูมิทัศน์

แสดงให้เห็นถึงการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกับอารยธรรมอื่น ๆ ตามเส้นทางการค้าทางทะเลเลียบแนวชายฝั่ง หลักฐานทางโบราณคดีของชุมชนในอดีต ศาสนสถาน สถาปัตยกรรม การวางผังเมือง ระบบบริหารจัดการน้ำ ระบบป้อมค่าย ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม และประเพณีที่พบในชุมชนต่าง ๆ รอบทะเลสาบสงขลา ในการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกับนานาชาติ ได้แก่

จีน อินเดีย เปอร์เซีย ตลอดจน รัฐอื่นๆ ในภูมิภาค เช่น ขวา และเขมร รวมถึงชาติตะวันตกในภายหลัง ตลอดระยะเวลาห้าพันปี และปรากฏประจักษ์พยานที่แสดงถึงการเผยแผ่ศาสนาฮินดู และศาสนาพุทธนิกาย มหายานมายังเมืองต่าง ๆ ในลุ่มทะเลสาบสงขลา

- เกณฑ์ข้อที่ ๔ เป็นตัวอย่างของลักษณะโดยทั่วไปของสิ่งก่อสร้าง อันเป็นตัวแทนของการพัฒนาทางด้านวัฒนธรรม สังคม ศิลปกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรืออุตสาหกรรม แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการความรู้และวิทยาการในการเดินเรือ ในยุครุ่งเรืองของการค้าทางทะเลในสมัยต่าง ๆ โดยเฉพาะภูมิภาคที่ลุ่มรุ่มและพายุฝนต่าง ๆ เป็นอุปสรรคสำคัญ ในการเดินเรือข้ามภูมิภาคระหว่างจีน และอนุทวีปอินเดีย โดยใช้ภูมิปัญญาและการใช้ประโยชน์จากสภาพ ภูมิประเทศของเวียงอ่าวด้านในทะเลสาบที่มีเทือกเขาแดงเป็นปราการธรรมชาติ เหมาะต่อการเป็น พื้นที่ทอดสมอเรือ เพื่อหลบหลีกภัยจากธรรมชาติ ทำให้ชุมชนริมทะเลสาบสงขลาบนคาบสมุทรสทิงพระ โดยเฉพาะพื้นที่บริเวณปากทะเลสาบเจริณูรุ่งเรืองจนกลายเป็นหนึ่งในเมืองท่าที่สำคัญที่สุดทางตะวันตก ของอ่าวไทยตามเส้นทางการค้าทางทะเลตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

- เกณฑ์ข้อที่ ๕ เป็นตัวอย่างลักษณะอันเด่นชัด หรือ ของชนบทรรมนิยมประเพณีแห่งสถาปัตยกรรม วิธีการก่อสร้าง หรือการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ที่มีความเปราะบางด้วยตัวมันเอง หรือเสื่อมสลายได้ง่ายเพราะผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรมที่ไม่สามารถกลับคืนดังเดิมได้ หรือการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ

แสดงให้เห็นถึงภูมิทัศน์วัฒนธรรมสงขลา และชุมชนริมทะเลสาบ ที่เกี่ยวเนื่อง เป็นตัวอย่างที่โดดเด่นของการตั้งถิ่นฐานที่มีวิวัฒนาการ และการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจาก ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติโดยเฉพาะระบบนิเวศทะเลสาบสงขลา และแสดงถึง ภูมิปัญญาในการจัดการน้ำโดยใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำใต้สันทราย ร่องน้ำตามธรรมชาติ และการดัดแปลง รวมถึงชุดคูคลองเพิ่มเติมสำหรับการอุปโภคบริโภค การประมง และเกษตรกรรมเพื่อจัดหาอาหาร ให้กับประชากรในเมืองและชุมชนที่ตั้งอยู่โดยรอบทะเลสาบ รวมทั้งการใช้ประโยชน์ในการคมนาคมและติดต่อค้าขายกับรัฐชาติอื่น ๆ เนื่องจากมีแหล่งทรัพยากรและสินค้าต่าง ๆ จากเมืองหรือชุมชนริมทะเลสาบฝั่งตะวันตกซึ่งอยู่ติดกับเทือกเขาบรรทัด และยังใช้ประโยชน์จากสภาพภูมิประเทศของกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ในการป้องกันเมืองจากการรุกรานของต่างชาติ และเป็นที่พักภัยธรรมชาติของเรือสินค้าต่าง ๆ ในช่วงมรสุม ทำให้เมืองและชุมชนที่ตั้งอยู่ริมทะเลสาบสงขลาสามารถดำรงอยู่ได้อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ในขณะเดียวกันบริเวณตอนกลางของคาบสมุทรสทิงพระ มีการตั้งถิ่นฐานของชุมชนหรือเมืองในการค้าขายกับรัฐหรือเมืองอื่น ๆ ดังจะเห็นได้จากเมืองโบราณสีหยัง เมืองโบราณพะโคะ เมืองสงขลาที่เขาแดง แหลมสน และบ่อยาง เมืองเหล่านี้ใช้ประโยชน์จากความเข้าใจในสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและระบบนิเวศวิทยาของพื้นที่อย่างลึกซึ้งจากการใช้ข้อได้เปรียบด้านที่ตั้งในการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อการปกป้องเมืองจากภัยคุกคามต่าง ๆ ทั้งจากมนุษย์หรือธรรมชาติ ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้นชุมชนหรือเมืองที่ตั้งถิ่นฐานในบริเวณทะเลสาบลาถูก จึงมีความมั่นคงยั่งยืนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ต่างจากเมืองท่าหรือเมืองอื่น ๆ ที่ต้องพึ่งพาสินค้าที่นำเข้าจากเมืองอื่นซึ่งอยู่ห่างไกล

๓.๒.๔ ความเป็นของแท้ดั้งเดิม (Authenticity)

สงขลาเป็นศูนย์กลางของการตั้งถิ่นฐานของชุมชนในพื้นที่ทะเลสาบสงขลา ได้รับการสถาปนาขึ้นใหม่และย้ายตำแหน่งหลายครั้ง ชุมชนริมทะเลสาบอาจมีการปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ในขณะที่ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของการตั้งถิ่นฐานเหล่านี้ยังคงรักษาลักษณะพิเศษ คือ เป็นภูมิทัศน์วัฒนธรรมที่มีชีวิตจึงมีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ และวิถีชีวิตตามปัจจัยแวดล้อมที่เปลี่ยนไป บริเวณที่ตั้งของศูนย์กลางของสงขลาในแต่ละยุคสมัย ได้แก่ พื้นที่ตอนกลางคาบสมุทรสทิงพระ บริเวณบนเขาแดง ที่ตั้งถิ่นฐานบริเวณแหลมสน และสงขลาบ่อทราย ซึ่งสะท้อนถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติอย่างเห็นได้ชัด ในทางกลับกันลักษณะทางกายภาพของเมืองสงขลา และชุมชนที่เกี่ยวข้องริมทะเลสาบสงขลา ที่เป็นโครงสร้างเมืองที่สำคัญ เช่น กำแพงเมือง แนวป้องกัน กำแพงดิน และคูน้ำ หลักฐานอาคาร และการค้นพบทางโบราณคดี ยังคงได้รับการเก็บรักษาและรักษาให้อยู่ในสภาพดั้งเดิมทั้งในด้านวัสดุก่อสร้างและการออกแบบ แม้ว่าประโยชน์ใช้สอยจะมีการปรับเปลี่ยนไป นอกจากนี้ "ระวะ" ซึ่งเป็นระบบบริหารจัดการน้ำที่ตั้งอยู่ตอนกลางของคาบสมุทรสทิงพระ ยังคงสามารถเห็นร่องรอยหลักฐานว่ามีลักษณะรูปแบบอย่างไรในอดีต แม้ว่าในบางพื้นที่ได้มีการดัดแปลงไปแล้วบางส่วน เพื่อให้การชลประทาน สามารถทำงานภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ วิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับทะเลสาบ เช่น การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ผลิตภัณฑ์ก่อสร้างในท้องถิ่น การจัดหาอาหาร ฯลฯ ยังคงปฏิบัติและพบเห็นได้ในปัจจุบัน และยังคงสะท้อนความเป็นเมืองที่สามารถพึ่งพาตนเองได้เช่นเดิม

๓.๒.๕ ความครบถ้วนสมบูรณ์ (Integrity)

พื้นที่นำเสนอยังคงปรากฏหลักฐานทางโบราณคดีจำนวนมากทั้งตามสันเขา พื้นที่บนดิน และใต้ดิน ไปจนถึงใต้น้ำ ในเมืองโบราณสทิงพระ พะโคะ เขาควหา และสทิงพระ สิ่งก่อสร้างที่เหลืออยู่ของระบบป้อมปราการที่เขาแดง ชุมชนริมทะเลสาบที่แหลมสน เมืองเก่าสงขลาบ่อทราย และสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติยังคงได้รับการปกป้องคุ้มครองไว้อย่างดี และมีจำนวนเพียงพอที่จะเห็นถึงความครบถ้วนสมบูรณ์ของเมืองสงขลาและการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ทะเลสาบ นอกจากนี้ คุณลักษณะทางกายภาพส่วนใหญ่ของแหล่งที่นำเสนอยังแสดงให้เห็นสภาพดั้งเดิมทั้งวัสดุท้องถิ่นที่ใช้ในการก่อสร้าง การออกแบบ และทำเลที่ตั้ง ในขณะที่ระบบนิเวศ ของทะเลสาบไม่ได้เปลี่ยนแปลงมากนักในช่วงที่ผ่านมา เนื่องจากความตระหนักรู้ของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องถึงคุณค่าความสำคัญ และบทบาทของทะเลสาบสงขลาในฐานะทะเลสาบน้ำกร่อยเพียงแห่งเดียวของประเทศ และเป็นหนึ่งในไม่กี่แห่งที่มีการตั้งถิ่นฐานรอบทะเลสาบที่มีความสำคัญทางวัฒนธรรมสูงในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และในโลก อย่างไรก็ตาม คาบสมุทรสทิงพระได้ถูกคุกคามจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์พื้นที่ทางเศรษฐกิจ แม้ว่าจะยังคงพบเห็นร่องรอยของระบบการจัดการน้ำแบบดั้งเดิม หรือ ระวะ ในพื้นที่แต่ก็มีการรบกวนจากการสร้างบ้านเรือนของประชาชน ในขณะที่หลักฐานทางโบราณคดี เช่น กำแพงเมือง คูเมือง เขิงเทิน ป้อม อ่างเก็บน้ำโบราณหรือตระพัง ศาสนสถาน แหล่งโบราณคดี ฯลฯ ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่นำเสนอ เช่น กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นในและรอบ ๆ ทะเลสาบ และการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานขณะเดียวกันสงขลาที่บ่อทรายหรือเมืองเก่าสงขลาที่มีความเสี่ยงจากน้ำท่วมและอาจมีการอพยพโยกย้ายของประชากรในเมืองด้วย ทั้งนี้ ปัจจุบันเมืองสงขลาบ่อทรายได้รับการประกาศเป็นเขตปกป้องคุ้มครองพื้นที่เมืองเก่าบ่อทราย และอยู่ระหว่างการขยายขอบเขตให้ครอบคลุมพื้นที่ฝั่งเขาแดง และแหลมสนด้วย

๓.๒.๖ การเปรียบเทียบกับแหล่งอื่นที่มีความใกล้เคียง

ศึกษาการเปรียบเทียบกับพื้นที่แหล่งที่มีความใกล้เคียงกันใน ๓ ประเด็น ดังนี้

(๑) เมืองหรือพื้นที่แลกเปลี่ยนที่สำคัญกับอารยธรรมอื่น ๆ ตามเส้นทางการค้าทางทะเลเลียบชายฝั่งจากจีนถึงอินเดียซึ่งมีความสำคัญมากกว่าหรือเทียบเท่ากับเมืองมรดกโลกอื่น ๆ

(๒) เมืองท่าที่มีความรู้ด้านการเดินเรือทางทะเลเป็นพิเศษโดยเฉพาะบนเส้นทางมรสุมในทะเลอินโด - แปซิฟิก

(๓) การตั้งถิ่นฐานที่เป็นตัวอย่างอันโดดเด่นของภูมิปัญญาในการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ที่มีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมที่เป็นทะเลสาบน้ำกร่อย หรือทะเลสาบที่เชื่อมต่อกับทะเลน้ำเค็ม

ทั้งนี้ ไม่ปรากฏแหล่งมรดกอื่นเกี่ยวข้องเนื่องกับการตั้งถิ่นฐานของทะเลสาบแบบลาอูนในบัญชีรายชื่อมรดกโลกที่อยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียแปซิฟิกที่สามารถแสดงให้เห็นถึงการแลกเปลี่ยนที่สำคัญกับอารยธรรมอื่น ๆ มีประเพณีวัฒนธรรมทางน้ำที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นตัวอย่างของการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์แบบดั้งเดิมที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติโดยเฉพาะทะเลสาบเดียวกันที่มีความสำคัญเท่ากับหรือดีกว่าสงขลา และเมืองที่เกี่ยวข้องริมทะเลสาบสงขลา และในแหล่งที่มีลักษณะคล้ายหรือใกล้เคียงกันกับมีรูปแบบและเกณฑ์การนำเสนอที่ได้รับการบรรจุไว้ในบัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของศูนย์มรดกโลก หรือได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกแล้ว ในเกณฑ์ที่แตกต่างกันจึงไม่อาจนำมาเปรียบเทียบกันได้ ดังนั้น จึงเห็นว่าแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมสงขลา และชุมชนที่เกี่ยวข้องริมทะเลสาบสงขลา จะเป็นทะเลสาบเพียงไม่กี่แห่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียแปซิฟิกที่มีคุณค่าความสำคัญทางวัฒนธรรมอย่างสูง ซึ่งหาได้ยากเมื่อเปรียบเทียบกับเมืองหรือชุมชนที่ตั้งอยู่บริเวณทะเลสาบแห่งอื่น ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียแปซิฟิก

รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

๔. ประโยชน์และผลกระทบ

๔.๑ การนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมหรือแหล่งมรดกทางธรรมชาติเข้าสู่กระบวนการนำเสนอเป็นแหล่งมรดกโลกเป็นการดำเนินงานตามพันธกรณีอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ ที่ส่งเสริมให้รัฐภาคีสมาชิกนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติเป็นแหล่งมรดกโลก เพื่อเป็นกลไกและก่อให้เกิดแรงจูงใจในการดำเนินการร่วมกันเพื่ออนุรักษ์ปกป้อง และคุ้มครอง แหล่งมรดกทางวัฒนธรรม แหล่งมรดกทางธรรมชาติ และแหล่งมรดกโลก รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กับอนุชนรุ่นหลังต่อไป โดยปัจจุบันอนุสัญญาฯ จัดเป็นหนึ่งในเครื่องมือเพื่อการอนุรักษ์ที่ได้รับการยอมรับในระดับโลก

๔.๒ มติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้จะไม่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจในระยะยาว และมีผลดีต่อเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของประเทศ รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการอนุรักษ์และความหวงแหนมรดกทางวัฒนธรรม ในพื้นที่เมืองเก่าสงขลา และชุมชนที่เกี่ยวข้องริมทะเลสาบสงขลา และแสดงให้เห็นถึงการดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในจังหวัดสงขลาที่นำโดยมูลนิธิสงขลาสู่มรดกโลกที่มุ่งหวังจะนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมที่มีความสำคัญในพื้นที่ของตนเป็นแหล่งมรดกโลก ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลกที่สนับสนุนให้ภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในขั้นตอนและกระบวนการตัดสินใจต่าง ๆ ในการนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติเป็นแหล่งมรดกโลก

๔.๓ หากไทยสามารถนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมเพื่อขอรับการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลกเพิ่มเติมได้ นอกจากจะเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อมให้กับประเทศได้ทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติ ยังเป็นการช่วยยกระดับการอนุรักษ์พื้นที่ด้วยการบริหารจัดการที่เป็นไปตามมาตรฐานสากลให้คงคุณค่าของแหล่งเพื่อส่งต่อไปยังอนุชนรุ่นต่อไป รวมทั้งยกระดับการวิจัยในด้านต่าง ๆ ในการปกป้อง ค้ำครอง อนุรักษ์และบริหารจัดการแหล่งฯ ทั้งในด้านการจัดหาเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ร่วมกับนานาชาติประเทศได้อีกด้วย

๔.๔ การที่เมืองสงขลาถูกจัดให้เป็นเมืองหลักของแผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย - มาเลเซีย - ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT - GT) ร่วมกับเมืองปีนัง (มาเลเซีย) และเมดาน (อินโดนีเซีย) จึงมักถูกนำไปเปรียบเทียบกับเมืองเหล่านี้ในเวทีนานาชาติ การส่งเสริมให้เมืองสงขลาได้รับการผลักดันให้เป็นมรดกโลกจะก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อประเทศ และสร้างความเชื่อมั่นต่อเศรษฐกิจ การลงทุน และสร้างความภาคภูมิใจให้กับประเทศ และประชาชนในพื้นที่

๔.๕ ในด้านความมั่นคงระดับพื้นที่ จากการที่พื้นที่นำเสนอมีลักษณะเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ประกอบไปด้วยผู้นับถือศาสนาต่าง ๆ อาทิ พุทธ อิสลาม และคนไทยเชื้อสายจีน ที่สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข สมานฉันท์มาทุกยุคทุกสมัยตามประวัติศาสตร์ของพื้นที่ที่ผ่านมา เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าทุกเชื้อชาติ และศาสนาสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข มีศักดิ์ศรี และเท่าเทียมกัน

๕. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา หรือการสูญเสียรายได้

งบประมาณในการดำเนินการจัดทำ (ร่าง) เอกสารนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม “สงขลา และชุมชนที่เกี่ยวข้องริมทะเลสาบสงขลา” เข้าสู่บัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของศูนย์มรดกโลก เป็นงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนโดยมูลนิธิสงขลาสู่มรดกโลก

๖. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่อการเสนอเรื่องการนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม “สงขลา และชุมชนที่เกี่ยวข้องริมทะเลสาบสงขลา” เข้าสู่บัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของศูนย์มรดกโลก มีดังนี้

๖.๑ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวประกอบกับมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และหลักเกณฑ์การพิจารณาตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖ - ๗/๒๕๕๑ และที่ ๓/๒๕๖๐ แล้วเห็นว่า การนำเสนอแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรม “สงขลา และชุมชนที่เกี่ยวข้องริมทะเลสาบสงขลา” เข้าสู่บัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของศูนย์มรดกโลก เป็นไปตามมติคณะอนุกรรมการมรดกโลกทางวัฒนธรรม ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ซึ่งจะต้องเสนอต่อคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก เพื่อพิจารณาก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ และเป็นการปฏิบัติตามขั้นตอนการขอขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมต่อคณะกรรมการมรดกโลก ซึ่งเป็นไปตามพันธกรณีที่ประเทศมีอยู่แล้ว ในฐานะที่เป็นภาคีสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ จึงไม่เป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาเกี่ยวกับการเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

แต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทยตามมาตรา ๔ (๗) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ กรณีจึงต้องเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนการดำเนินการต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๖.๒ คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๗ พิจารณาการนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม “สงขลา และชุมชนที่เกี่ยวข้องเนื่องริมทะเลสาบสงขลา” เข้าสู่บัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของศูนย์มรดกโลก และมีมติ (๑) เห็นชอบ (ร่าง) เอกสารการนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม สงขลา และชุมชนที่เกี่ยวข้องเนื่องริมทะเลสาบสงขลา ภายใต้ชื่อ Songkhla and its Associated Lagoon Settlements เข้าสู่บัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของศูนย์มรดกโลก ตามความเห็นของคณะอนุกรรมการมรดกโลกทางวัฒนธรรม และ (๒) มอบหมายให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการนำเสนอ (ร่าง) เอกสารการนำเสนอฯ ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

๖.๓ กระทรวงการต่างประเทศ พิจารณาแล้วมีความเห็นสรุปได้ ดังนี้

(๑) ไม่ขัดข้องต่อการนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม “สงขลา และชุมชนที่เกี่ยวข้องเนื่องริมทะเลสาบสงขลา” เข้าสู่บัญชีรายชื่อเบื้องต้น ของศูนย์มรดกโลก หากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะหน่วยงานเจ้าของเรื่อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เห็นว่าการนำเสนอดังกล่าวมีความเหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายและผลประโยชน์ของประเทศ สามารถปฏิบัติได้ภายใต้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่มีอยู่ในปัจจุบัน รวมถึงเป็นไปตามพันธกรณีของไทยภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการนี้ไว้แล้ว

(๒) การจัดส่งเอกสารดังกล่าว เป็นการจัดส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้แก่ศูนย์มรดกโลก ก่อนนำเสนอเพื่อขอขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกต่อไป ซึ่งเป็นการดำเนินการตามพันธกรณีที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ ค.ศ. ๑๙๗๒ ที่ไทยเป็นภาคี และเป็นไปตามแนวทางการอนุรักษ์ตามอนุสัญญาฯ จึงไม่เป็นการทำสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศ และไม่เป็นการทำหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔

๗. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการดำเนินงานตามอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔

๘. ข้อเสนอของหน่วยงานของรัฐ/คณะกรรมการเจ้าของเรื่อง

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

๘.๑ เห็นชอบเอกสารนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม “สงขลา และชุมชนที่เกี่ยวข้องเนื่องริมทะเลสาบสงขลา” ภายใต้ชื่อ Songkhla and its Associated Lagoon Settlements เข้าสู่บัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของศูนย์มรดกโลก

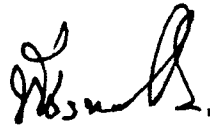
๘.๒ เห็นชอบให้ประธานกรรมการแห่งชาติว่าด้วยอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ลงนามในเอกสารนำเสนอฯ ต่อศูนย์มรดกโลก กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส

๘.๓ มอบหมายให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ในฐานะหน่วยประสานงานกลางอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ
นำเสนอเอกสารการนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม “สงขลา และชุมชนที่เกี่ยวข้องเนื่องริมทะเลสาบสงขลา”
เข้าสู่บัญชีรายชื่อเบื้องต้นของศูนย์มรดกโลก ต่อศูนย์มรดกโลก กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลตำรวจเอก

(พัชรวาท วงษ์สุวรรณ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ - ๕

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๖๕ ๖๕๘๕ (สวนิต) โทรสาร ๐ ๒๒๖๕ ๖๕๘๖

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@onep.go.th

cc: thailandworldheritage@onep.go.th